Lieta Nr. A43013712

SKA-109/2015

S P R I E D U M S

Rīgā 2015.gada 6.novembrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese J.Briede

tiesnesis A.Guļāns

tiesnese V.Kakste

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicējas AS „Ditton pievadķēžu rūpnīca" pieteikumu par Finanšu un kapitāla tirgus komisijas Padomes 2012.gada 2.augusta lēmuma Nr.164 (prot. Nr.29 2.p.) atcelšanu, sakarā ar AS „Ditton pievadķēžu rūpnīca" kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 26.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Veicot pieteicējas nerevidētā 2010.gada pārskata pārbaudi, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk – komisija) rīcībā nonāca pieteicējas vadības ziņojumā norādītā informācija, ka starp pieteicēju un Latvijas nerezidentu 2010.gada 29.decembrī noslēgts pirkuma līgums (turpmāk – līgums) par 5 586 589 latiem. Tā kā pieteicējas akcijas ir iekļautas regulētajā tirgū, tad pieteicējai ir jāievēro Finanšu instrumentu tirgus likuma prasības attiecībā uz informācijas atklāšanu, tostarp arī nekavējošu informācijas atklāšanu par būtiskiem notikumiem. Komisija sāka administratīvo procesu, kura rezultātā komisijas Padome 2012.gada 2.augustā pieņēma lēmumu Nr.164, prot. Nr.29 2.p., kurā konstatēja, ka pieteicēja Finanšu instrumentu tirgus likuma 59.panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā (nekavējoties) neatklāja informāciju par būtisku notikumu – 2010.gada 29.decembrī noslēgto līgumu, kā arī par šo pārkāpumu uzlika pieteicējai 5000 latu soda naudu.

[2] Pieteicēja iesniedza pieteikumu tiesā par minētā lēmuma atcelšanu.

[3] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 26.marta spriedumu pieteikums tika noraidīts. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Izanalizējot Finanšu instrumentu tirgus likuma, kā arī atsevišķi ar to ieviestās Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 28.janvāra

direktīvas Nr.2003/6/EK par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu un tirgus manipulācijām (turpmāk – direktīva Nr.2003/6/EK) un Eiropas Komisijas 2003.gada 22.decembra direktīvas Nr.2003/124/EK (ar ko direktīvu Nr.2003/6/EK īsteno attiecībā uz iekšējās informācijas definīciju un publisku izziņošanu, kā arī tirgus manipulāciju definīciju) (turpmāk – direktīva Nr.2003/124/EK) normas, atzīstams, ka komisija ir pamatoti uzskatījusi, ka atbilstoši Finanšu instrumentu tirgus likuma 59.panta pirmajai daļai un otrās daļas 14.punktam pieteicējai bija nekavējoši jāizplata informācija par līguma noslēgšanu 2010.gada 29.decembrī. Attiecīgās informācijas izplatīšana divus mēnešus vēlāk, 2011.gada 28.februārī, nav uzskatāma par tās nekavējošu izplatīšanu.

[3.2] Pieteicējas piesauktais Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss nav administratīvo aktu izdošanu reglamentējošs normatīvais akts, uz komisijas izdotajiem administratīvajiem aktiem tā normas nav attiecināmas, tāpēc komisijai nebija jāievēro tā 37.pants, kas nosaka noilgumu administratīvo pārkāpumu lietā. Administratīvā lieta ierosināta pēc komisijas iniciatīvas, tāpēc uz to nav attiecināmi Administratīvā procesa likuma 64.pantā noteiktie termiņi. Pašā Finanšu instrumentu tirgus likumā nav noteikti konkrēti termiņi administratīvo aktu izdošanai. Komisija izdevusi administratīvo aktu saprātīgā termiņā.

[3.3] Ievērojamā laikus neizpaustā darījuma summa un ievērojamais kavējums attaisnoja soda naudas uzlikšanu. Jebkurā gadījumā tā bija zemākā saskaņā ar komisijas 2011.gada dokumenta „Politika savlaicīgu kolektīvo pasākumu veikšanai un sankciju piemērošanai finanšu instrumentu tirgus dalībniekiem par Finanšu instrumentu tirgus likuma un saskaņā ar to izdoto normatīvo aktu pārkāpumiem" 1.pielikuma 1.punktu paredzētā soda nauda par būtisku un ilgstošu pārkāpumu.

[4] Pieteicēja iesniedza kasācijas sūdzību par apgabaltiesas spriedumu, norādot, ka tiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154.pantu. Kasācijas sūdzība pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Apgabaltiesa savā spriedumā nav pilnā apjomā izskatījusi vai ir nepareizi vērtējusi argumentus, nav piemērojusi vai piemērojot ir nepareizi interpretējusi, kā arī ir piemērojusi uz lietas apstākļiem neattiecināmas tiesību normas.

[4.2] Attiecīgais līgums nav uzskatāms par noslēgtu līdz apliecinājumam akcionāru sanāksmē, kad arī radās saistība paziņot par būtisko notikumu, un tādējādi saistības paziņot par būtisko notikumu saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgus likuma 59.panta prasībām pieteicējai radās tikai 2013.gada 31.maijā.

[4.3] Komisija ir nokavējusi administratīvā soda uzlikšanas un administratīvā akta izdošanas termiņus, tādējādi arī pārkāpjot virkni tiesību normu un tiesību pamatprincipu.

[4.4] Komisiju tiesā pārstāvējusi persona, kas ne vien izstrādājusi Finanšu instrumentu tirgus likumu, bet arī pieņēmusi lēmumu par administratīvā procesa uzsākšanu pret pieteicēju. Šis apstāklis ir radījis īpaši labvēlīgus apstākļus komisijai un arī novedis pie tā, ka apgabaltiesa ir nepareizi piemērojusi Finanšu instrumentu tirgus likuma 59. un 87.pantu.

[4.5] Pieteicēja ir rīkojusies, garantējot papildu aizsardzību saviem akcionāriem, un tādējādi pārkāpums, pat ja tāds ir bijis, bija nenozīmīgs, un uzliktais sods ir nesamērīgs, jo tā vietā komisija varēja vienkārši piemērot brīdinājumu.

Motīvu daļa

[5] Augstākā tiesa apgabaltiesas spriedumā nesaskata pieteicējas norādītos Administratīvā procesa likuma 154.panta pārkāpumus, kas varētu kalpot tā atcelšanai.

[6] Ņemot vērā pieteicējas argumentu savstarpējo saistību, vispirms kopīgi izskatāmi tās argumenti par paziņošanas pienākumu un soda par tā pārkāpumu proporcionalitāti, tad – vai sods ir uzlikts laicīgi, tam noteiktajā termiņā, un visbeidzot – pieteicējas iebildumi pret komisijas pārstāvi tiesvedībā un tā šķietamo ietekmi uz tiesu.

[7] Attiecībā uz to, kurā brīdī pieteicējai radās pienākums ziņot par darījumu, Augstākā tiesa pievienojas Administratīvās apgabaltiesas secinājumiem, ko tā paudusi sava sprieduma 11.punktā, ka tūlītējas paziņošanas pienākums radās nevis ar līguma atliktās spēkā stāšanās brīdi, kā to

apgalvo pieteicēja, bet gan ar tā noslēgšanas brīdi.

Turklāt, pat ja pieteicējai būtu taisnība attiecībā uz to, ka līdz ar atlikto līguma spēkā stāšanos tika dotas plašākas tiesības tās akcionāriem, kas varēja līgumu arī neapstiprināt, jāņem vērā arī tas, ka Finanšu instrumentu tirgus likuma, kā arī ar tā starpniecību ieviesto direktīvu Nr.2003/6/EK un Nr.2003/124/EK aizsardzība attiecas ne vien uz konkrētā uzņēmuma akcionāriem, bet arī uz citiem finanšu tirgus dalībniekiem.

Tā direktīvas Nr.2003/6/EK 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka dalībvalstij ir pienākums nodrošināt, ka finanšu instrumentu emitenti (šajā gadījumā – pieteicēja) iespējami īsā laikā darītu sabiedrībai zināmu iekšēju informāciju, kas tieši attiecas uz minētajiem emitentiem. Iezīmējot šī regulējuma kontekstu, direktīvas preambulā norādīts, ka ātra un godīga informācijas nodošana atklātībai stiprina tirgus integritāti, savukārt, selektīvi nododot atklātībai informāciju, emitenti var izraisīt investoru uzticības zudumu finanšu tirgus integritātei. Tātad aizsargājamo subjektu loks un regulējuma mērķis ir ievērojami plašāks par to, kā to definē pieteicēja, un ietver ne vien uzņēmuma akcionārus, bet arī finanšu tirgu un tā dalībniekus kopumā. Ir viegli iedomāties situāciju, kurā, zinot par uzņēmuma noslēgtu nozīmīgu darījumu, investors varētu vēlēties iegādāties uzņēmuma akcijas biržā, savukārt šādas informācijas šaura pieejamība ilgāku laiku neapšaubāmi izkropļo finanšu tirgu. Tādēļ šis pieteicējas arguments ir noraidāms.

[8] Tādēļ arī nevar uzskatīt, ka pieteicējas arguments par pārkāpuma nenozīmību un soda nesamērīgumu būtu pamatots. Kā to sava sprieduma 12.4.5.punktā pareizi konstatējusi apgabaltiesa, izdarītais pārkāpums ir gan būtisks, gan ilgstošs. Ievērojamā laikus neizpaustā darījuma summa un ievērojamais kavējums attaisno soda naudas uzlikšanu. Jebkurā gadījumā tā bija zemākā saskaņā ar komisijas 2011.gada dokumenta „Politika savlaicīgu kolektīvo pasākumu veikšanai un sankciju piemērošanai finanšu instrumentu tirgus dalībniekiem par Finanšu instrumentu tirgus likuma un saskaņā ar to izdoto normatīvo aktu pārkāpumiem" 1.pielikuma 1.punktu paredzētā soda nauda par būtisku un ilgstošu pārkāpumu. Jāatgādina arī, ka direktīvas Nr.2003/6/EK 14.panta pirmā daļa uzliek dalībvalstīm pienākumu gādāt par to, lai varētu piemērot efektīvas, samērīgas un preventīvas administratīvās sankcijas par pārkāpumiem, kas arī šajā gadījumā ir ticis darīts ar Finanšu instrumentu tirgus likuma un komisijas politikas dokumenta starpniecību. Šie pieteicējas argumenti tādēļ nav pamatoti.

[9] Attiecībā uz pieteicējas apgalvojumu, ka komisija ir nokavējusi administratīvā soda uzlikšanas un administratīvā akta izdošanas termiņus, kas izriet no Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37. un 270.panta, kā arī no Administratīvā procesa likuma 64.panta, Augstākā tiesa pievienojas iepriekš 3.2.punktā atreferētajai apgabaltiesas analīzei. Ņemot vērā iepriekšminēto, nav arī pamata izskatīt pieteicējas argumentus par tiesību pamatprincipu pārkāpumiem.

[10] Augstākajai tiesai nav saprotami pieteicējas argumenti saistībā ar īpaši labvēlīgajiem apstākļiem, kas komisijai radušies procesa gaitā apgabaltiesā saistībā ar komisijas izvēlētā pārstāvja iepriekšējo darba pieredzi. Tas, ka komisiju tiesā pārstāvējusi persona, kas izstrādājusi likumu, norāda uz pārstāvja kompetenci, nevis uz tiesas ietekmējamību. Turklāt, kā tas redzams no šā sprieduma iepriekšējiem punktiem, Augstākā tiesa pēc būtības piekrīt apgabaltiesas spriedumam. Arī fakts, ka komisijas pārstāvis ir tā pati persona, kas pieņēmusi lēmumu par administratīvā procesa uzsākšanu pret pieteicēju, nenorāda uz interešu konfliktu vai neobjektivitāti. Tādējādi nav nekāda pamata uzskatīt, ka puses ir atradušās nevienlīdzīgā situācijā.

[11] Izvērtējot tiesas spriedumu, Augstākā tiesa secina, ka apgabaltiesa ir detalizēti un rūpīgi pārbaudījusi un vērtējusi gan lietas faktiskos apstākļus, gan uz tiem attiecināmās Latvijas un Eiropas Savienības tiesību normas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 26.marta spriedumu, bet AS „Ditton pievadķēžu rūpnīca" kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese *(paraksts)* J.Briede

Tiesnesis *(paraksts)* A.Guļāns

Tiesnese *(paraksts)* V.Kakste